

„Временске прилике у Риги могу бити различите. Вести – само добре.“ Овим речима се прошлог лета у престижним економским часописима попут Форбса рекламирала једна летонска банка. Највећи део рекламе одлазио је на слику пресавијених „Ришких новина“ на којим се белила празна насловница, са малом временском прогнозом у ћошку. Порука потенцијалним инвеститорима и клијентима је јасна. Рига је једна од оних „досадних“ европских престоница где се „ништа не дешава“, већ се само ужива у општем благостању и континуираном напретку.

Наравно, када све иде тако добро, природно је да се прогледа кроз прсте извесним непријатним чињеницама. Попут оне да је добар део почетног капитала летонске транзиције заправо совјетска имовина која је напросто конфискована, или оне да је „транцизициона лутрија“ у почетку била намештена тако да „губитницима“ некако испадне баш словенско становништво, које је и тако изгубило грађански статус на основу пописа из 1940?! Летонија је као узорна демократска земља примљена у ЕУ, иако је 700.000 Руса, Украјинаца и Бјелоруса у нови миленијум ушло као апатриди у земљи у којој су се родили и одрасли, за које није било права нити закона. Све то за ЕУ није представљало препреку. Све то, и годишњи маршеви припадника летонских Waffen SS.

А онда је у земљу изобилља закуцала злосутна финансијска криза. И прво смо сазнали да су извесне земље ЕУ, уз помоће Светске банке и ММФ, издвојиле 7,5 милијарди евра финансијске помоћи Летонији, како би ову земљу промењивог времена и добрих вести спасиле од банкротства. И упркос овим огромним средствима по глави становника, власти су упозориле народ да буде „прибран и рационалан“, скратиле све буџетске издатке за 15% и подигле порезе, истичући да се „раст и побољшање стандарда у ближе време не може очекивати“.

И одједном, успавана земља чуда је експлодирала. „Тиха и спокојна Рига“ подсетила је целу Европу на центар Атине или паришка предграђа. Демонстранти су превртали и палили полицијска кола, разбијали излоге „поштених и ни за шта кривих“ бутика и банака у центру (sic!) и покушали да на јуриш заузму летонски Сејм. Више од стотине је ухапшено, а неколико десетина полицајаца и грађана повређено у таласу насиља „које

ова земља не памти“.

Време у Риги се заиста мења, али вести нису добре. Економија је пред колапсом, а грађани пред побуном. Насилне демонстрације нису прва „лоша вест“. Пре непуних месец дана, грађани Летоније имали су прилике да потписују петиције за две необичне иницијативе. Једна је била апел шведској влади да окупира ову земљу и уведе њеним грађанима шведска грађанска права, будући да ова држава „нема више разлога да постоји“. Друга је била креативнија – позвала је омраженог руског олигарха Романа Абрамовича да се „пријави на тендер“ и купи целу земљу за више од поменутих 7,5 милијарди евра, који за њега представљају ситницу. Аутори петиције наводе да је у питању добра понуда, јер је „становништво вредно, земљиште незагађено, а обала погодна за паркирање неке од Абрамовичевих јахти“.

Нажалост, финансијска криза је општа – ни Роману Абрамовичу не цветају руже...